

Nr 396.

Av herrar **Persson** i Norrby och **Stenvall**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 76, angående omorganisation av hushållningssällskapen m. m.

I det principbeslut som fattades av 1944 års riksdag angående riktlinjerna för omorganisation av hushållningssällskapen ingick bl. a., att vederbörande landsting å ena sidan och av hushållningssällskapets ledamöter utsedda lantbruksombud å andra sidan skulle var för sig utse lika antal ledamöter i hushållningssällskapets förvaltningsutskott, varjämte ordföranden skulle utses av Kungl. Maj:t. Det är utan tvivel en mycket egenartad anordning, att en institution skall utse ledamöter i styrelsen för en annan institution, vilket icke torde förekomma på något annat jämförligt område. Vad som än må vara motivet för detta beslut, vilket vi anse sakligt och principiellt oriktigt, skola vi icke nu uppehålla oss härvid. Endast den anmärkningen skall göras att 1942 års jordbruksutredning kom till den slutsatsen, att ett genomförande av den av kommittén förordade arbetsfördelningen mellan hushållningssällskapen och de föreslagna lantbruksnämnderna borde föranleda en omprövning av riksdagens ställningstagande till frågan om sammansättningen av hushållningssällskapens förvaltningsutskott.

I proposition nr 76 angående omorganisation av hushållningssällskapen m. m. har Kungl. Maj:t följt de genom 1944 års riksdagsbeslut uppdragna riktlinjerna. Ingen hänsyn har tagits till 1942 års jordbrukskommittés uttalande, att frågan om sammansättningen av hushållningssällskapens förvaltningsutskott borde upptagas till ny prövning, ehuru arbetsfördelningen mellan hushållningssällskapen och lantbruksnämnderna ytterligare förskjutits till hushållningssällskapens nackdel i jämförelse med kommitténs förslag därigenom att två så viktiga åtgärder som betesförbättring och siloanläggning i Kungl. Maj:ts förslag hänförts till inre rationalisering och således undantagits från hushållningssällskapens verksamhetsområde.

Enligt propositionen skall ordföranden i hushållningssällskapet och förvaltningsutskottet utses av Kungl. Maj:t. Säsom självskrivna ledamöter i förvaltningsutskottet upptagas hushållningssällskapets sekreterare och lantbruksnämndens verkställande tjänsteman. Utöver nämnda tre ledamöter skall utskottet bestå av åtta ledamöter, av vilka fyra skola utses av hushållningssällskapet och fyra av landstinget. Departementschefen uttalar, att man torde kunna utgå från att landstingen vid val av ledamöter och suppleanter i hushållningssällskapens förvaltningsutskott söka att liksom vid andra lik-

nande val inom landstingen tillgodose olika meningsriktningar. Särskilda bestämmelser om dessa vals förrättande enligt proportionell metod synas därför icke behövlige enligt departementschefens mening. Däremot skola enligt propositionen val av lantbruksombud inom hushållningssällskapen obligatoriskt verkställas enligt proportionell metod och enligt bestämmelser, som ansluta sig till motsvarande föreskrifter i fråga om val inom landsting.

Såsom redan framhållits anse vi det sakligt och principiellt oriktigt, att landstingen skola utse vissa ledamöter i hushållningssällskapens förvaltningsutskott. Skulle riksdagen godkänna Kungl. Maj:ts förslag, anse vi det emellertid ofrånkomligt att en sådan ändring vidtages i förslaget, att landstingets val av ledamöter i förvaltningsutskottet skall ske enligt den proportionella metoden, då valen av lantbruksombud enligt propositionen skall ske proportionellt. Samma bestämmelser böra givetvis gälla i bägge fallen.

Med hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen — i händelse av bifall till Kungl. Maj:ts förslag i fråga om hushållningssällskapens förvaltningsutskotts sammansättning — måtte besluta att landstingens val av ledamöter i dessa förvaltningsutskott skola ske efter den proportionella valmetoden; samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderliga författningsförslag.

Stockholm den 10 april 1947.

Per Persson
i Norrby.

Knut Stenvall.
